

สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Teaching and Learning Conditions of Islamic Teachers in the Famous Islamic Private Schools of the Three Southern Border Provinces

มุสลิม คาเรง¹, รอฮานี มาแจ¹

Mutsalim Khareng¹, Rohanee Machae¹

(Received: September 20, 2019; Revised: October 31, 2019; Accepted: December 16, 2019)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ศึกษาสภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) ศึกษาสภาพการประเมินผลการของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งใช้หลักการสุ่มอย่างง่าย ประกอบด้วยโรงเรียนดารุสสลาม จังหวัดนราธิวาส โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา และโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ จังหวัดปัตตานี จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้กำหนดตามตาราง Krejcie and Morgan คือ 335 คน จากจำนวนทั้งหมด 507 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญการสอนอิสลามศึกษาจำนวน 10 ท่านเป็นเครื่องมือวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนดารุสสลาม 3.28/0.92, โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ 3.36/0.82 และโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ 3.11/0.80 ทั้ง 3 โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ในโรงเรียนดารุสสลาม 3.59/0.89 โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ 3.48/0.87 และโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ 3.14/0.84 โรงเรียนดูลสลามอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ปานกลาง ส่วนค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการประเมินผลในโรงเรียนดารุสสลาม 3.18/0.85 โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ 3.37/0.87 และโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ 3.11/0.86 ทั้ง 3 โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สภาพการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ครูส่วนใหญ่มีการวางแผน เตรียมความพร้อมก่อนสอน และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนได้ในระดับดี ในส่วนสภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้โดยรวม พบว่ายังขาดสื่อการสอนที่มีคุณภาพที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือประกอบการสอนสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและทันสมัย ส่วนในด้านการประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจเช่นกันแต่ยังขาดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนที่เป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน การถ่ายทอดองค์ความรู้ การประเมินผล

¹สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

¹Academy of Islamic and Arabic Studies, Princess of Naradhiwas University.

ABSTRACT

This research aims to 1) study the teaching and learning conditions among Islamic teachers in the famous Islamic private schools of the three southern border provinces. 2) Study the knowledge transfer among Islamic teachers in the famous Islamic private schools of the three southern border provinces. 3) Study the evaluation among Islamic teachers in the famous Islamic private schools of the three southern border provinces. This research is quantitative research. The research sample is Islamic teachers in the famous Islamic private schools of the three southern border provinces which use Simple Random Sampling consisting of Darussalam School, Narathiwat Province, Thamwittaya Foundation School, Yala Province and Sananupatham School, Pattani Province. The number of samples is determined according to the Krejcie and Morgan table, 335 people out of a total of 507 people. This research used questionnaires that passed content validity examining and reviewed by 10 Islamic educations teaching experts as a research tool. The research found that mean and standard deviation of teaching and learning conditions in Darussalam School is 3.28: 0.92, Thamwittaya Foundation School is 3.36:0.82 and Sananupatham School is 3.11:0.80 and all 3 schools were at a medium level. The mean and standard deviation of the state of knowledge transfer in Darussalam School is 3.59:0.89, Thamwittaya Foundation School is 3.48:0.87 and Sananupatham School is 3.14: 0.84. The Durussalam School is a high level and the rest are moderate. The mean and standard deviation of the evaluation condition in Darussalam School is 3.18:0.85, Thamwittaya Foundation School is 3.37:0.87 and Sananupatham School is 3.11:0.86 and all 3 schools were at a medium level. Overall teaching and learning conditions were at a satisfactory level. Most teachers have a plan and prepare before teaching and to be able to transfer knowledge to students at a good level. As for the knowledge transfer condition in general it is found that still lacking quality teaching materials that can be used as teaching tools in line with the needs of students and up to date. As for the evaluation, show to be at a satisfactory level as well, but still lacking tools for assessing academic performance that is standard and acceptable.

Keyword: teaching and learning, knowledge transfer, evaluation

บทนำ

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมมุสลิม ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาที่มีหลักสูตรควบคู่ทั้งในวิชาการทางด้านศาสนาและสามัญ ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาเกิดการแข่งขันอย่างรวดเร็วและยังสามารรถดำเนินการจัดการศึกษาเป็นไปได้อย่างดีจนเป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาหลายแห่งสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนดไว้ แต่เมื่อโรงเรียนเอกชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ปัญหาเรื่องความแตกต่างของคุณภาพการจัดการศึกษาก็ตามมาเช่นกัน กล่าวคือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาหลายแห่งในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้อยู่ในระดับที่ดีหรือระดับที่น่าพอใจซึ่งสอดคล้องกับรายงานแผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างสันติสุขปี 2548-2551 คุณภาพการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในเกณฑ์ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในส่วนอื่นของประเทศ

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ด้วยเหตุดังกล่าว สรุประยุทธ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมด้วย อติพันธ์ ปากบารา เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในฐานะที่ดูแลรับผิดชอบโรงเรียนเอกชนโดยตรง ได้มอบนโยบาย การปฏิรูปการศึกษาด้านการผลิตและพัฒนาครูสอนศาสนาถือเป็นหนึ่งในนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่รัฐให้ความสำคัญในการ ประชุมเพื่อพัฒนาการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 25 สิงหาคม 2559 ที่จังหวัดนราธิวาส (สำนักงาน ปลัดกระทรวง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559)

การผลิตและพัฒนาครูสอนศาสนาให้มีประสิทธิภาพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นหนึ่งในนโยบายที่ กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เช่นเดียวกันกับความสำเร็จของการขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพการจัดการการศึกษา ของไทยภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้ความสำคัญกับครู โดยถือว่าครูคือหัวใจสำคัญที่จะสร้างการ เปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่ง ครูคือผู้มีบทบาทสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่สุด

การยอมรับรูปแบบการจัดการศึกษาควบคู่ระหว่างสามัญและศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็น ที่ยอมรับในเขตพื้นที่ภาคใต้เมื่อเทียบกับโรงเรียนมัธยมของรัฐในสัดส่วนประมาณ 70:30 (จารุวัจน์ สองเมือง และธีรพงศ์ แก่นอินทร์, 2552; สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2551) อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในพื้นที่ภาคใต้เป็นที่ยอมรับโดยชุมชนส่วนใหญ่ แต่ระบบการจัดการเรียนยังไม่สามารถที่จะเทียบ เคียงกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนส่วนใหญ่ในประเทศไทย ปัญหาที่มักจะพบเจอในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเขต พื้นที่ภาคใต้ คือระบบการจัดการเรียนการสอน (อมรวิรัช นาคธรรม, 2550) กล่าวคือการจัดการเรียนการสอนของ ครูสอนศาสนาส่วนใหญ่ขาดความต่อเนื่องของหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น ครูสอนไม่ตรงสาขา ไม่มีทักษะในการถ่ายทอดองค์ ความรู้และการใช้สื่อการสอน ห้องปฏิบัติการหรือห้องเรียนไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน ขาดความรู้ในเรื่องการวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้และได้รับการพัฒนาในระดับที่น้อย

ครูถือได้ว่าเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดในการสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร (ศรีณญู ศิริเจริญธรรม, 2556) ครูจะต้องมีบทบาทสำคัญในการสอนดังนี้ 1) ศึกษาทำความเข้าใจกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตร เข้าใจอย่าง ชัดเจน และต้องศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรหนังสือเรียน แผนการสอน ตลอดจนวัสดุหลักสูตรอื่น ๆ เพื่อจะได้เลือกใช้ และแปลงไปสู่การสอนอย่างถูกต้องเหมาะสม 2) ศึกษาวิธีสอนต่าง ๆ ที่เอื้อต่อหลักสูตร หรือที่หลักสูตรแนะนำไว้ เช่น การสอน แบบบรรยาย การสาธิต การให้ปฏิบัติจริง การอภิปราย การค้นคว้า หรือวิธีอื่น ๆ การสอนที่ดีไม่จำเป็นต้องใช้วิธีสอนอยู่เพียง อย่างเดียว 3) ต้องใส่ใจศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ 4) ต้องเตรียมการสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนว หลักสูตร 5) ทำการสอนทุกครั้งอย่างมีจุดหมาย 6) พยายามจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนการสอน 7) พยายาม แสวงหาจัดทำและใช้วัสดุในห้องเรียนหรือสื่อการเรียนการสอนที่เกิดประโยชน์ 8) พยายามใช้แหล่งวิทยาการที่มีอยู่ในโรงเรียน ในท้องถิ่น ให้เป็นประโยชน์ต่อการเตรียมการสอน 9) พยายามใกล้ชิดให้ความสนใจสนทนากับนักเรียนเพื่อจะได้ทราบถึงพื้นฐาน ความสนใจ ความถนัด และปัญหาของเด็กแต่ละคน (กฤษฎาพร อาษาราช, 2555) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด คุณลักษณะของครูอิสลามศึกษาซึ่งสรุปได้ดังนี้ 1) มีสัจจะ 2) ไว้วางใจได้ 3) เป็นผู้ถ่ายทอดที่ดี 4) เป็นผู้ขยันฉลาด 5) นอบน้อม ถ่อมตน ไม่เย่อหยิ่งโอ้อวด 6) มีขันติและมั่นคง 7) อุดมการณ์และให้อภัย 8) เมตตาสงสาร 9) ความรู้จักเพียงพอและพอใจ ในสิ่งที่มี 10) กล้าหาญ (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา หลักสูตรอิสลามศึกษามัธยมศึกษาปรับปรุง, 2555) คุณลักษณะครู มีอาชีพที่กล่าวมาสอดคล้องกับลักษณะครูมืออาชีพที่ได้นิยามไว้โดย สำนักงานระบบบริหารงานบุคคลและนิติการที่อ้างอิงงาน

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนร่วมกับศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางการศึกษา 2558 กล่าวคือ เครื่องหมายที่ชี้ให้เห็นวิชาชีพชั้นสูง หรือคุณลักษณะที่ดีของครูอันเป็นที่ต้องการของสังคม ครูต้องมีความรักและเมตตาศิษย์ เสียสละ หมั่นเพียร ศึกษา ปรับปรุงวิธีการสอนเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เอาใจใส่และช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับศิษย์เพื่อให้เป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นแบบอย่างที่ดีมีจริยบรรณ มีจิตวิญญาณความเป็นครู ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย รักความยุติธรรม ยึดมั่นในเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรมยึดเหนี่ยวจิตใจของตนเอง (สิดารัตน์ สิงหเดชาสีห์, 2554)

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าประสิทธิภาพครูสอนศาสนาอิสลามเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนยกระดับการศึกษาอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครูสอนศาสนาอิสลามมีบทบาทมากในการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องรู้จักนำวิธีการสอน และเทคนิคการสอนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ ต้องรู้จักเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ผู้สอนนำวิธีฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิด วิธีการจัดกลุ่ม วิธีการเผชิญหน้ากับสถานการณ์และปัญหา และรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ผู้สอนควรสรรหาวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ โดยการนำเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการสอนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการศึกษา และพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพสอดคล้องกับนโยบายการศึกษา 4.0 แต่ในปัจจุบันข้อมูลจากรายงานวิจัยแนวทางการจัดทำมาตรฐานอิสลามศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ระบุว่า ปัญหาอุปสรรคของการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามคือ ครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลายแห่งในพื้นที่สาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพของการเป็นครูเพราะครูส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอบรมเรื่องการใช้หลักสูตร เนื่องจากรัฐจ่ายค่าตอบแทนครูและอบรมให้เฉพาะครูวิชาสามัญ ไม่อบรมครูสอนอิสลามศึกษา อีกทั้งการอบรมของรัฐหลายครั้งไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน วิทยากรไม่ใช่ผู้ปฏิบัติจริงในแบบที่โรงเรียนต้องการ ครูสอนศาสนาจึงไม่รู้เรื่องหลักสูตรและไม่สอนตามหลักสูตร (รุ่ง แก้วแดง, สาโรช จรจิตต์, ประเสริฐ แก้วเพชร, วรียพร แสงนภาพร และกามีละห์ ตาและ, 2561) เช่นเดียวกับงานวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาตามวิถีอิสลามเพื่อบูรณาภาพสังคมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, เรชา ชูสุวรรณ, นินาวลัย ปานกาแข็ง, และอ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) ที่ได้กล่าวว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กยังคงประสบปัญหาการจัดการจัดการเรียนการสอน ซึ่งทางโรงเรียนมีความต้องการได้รับการพัฒนาครูผู้สอนให้มีทักษะด้านการสอนเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ดังนั้นการศึกษาประสิทธิภาพของครูศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงเป็นอีกหนึ่งวิจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบริบทพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวจึงมีความสนใจที่จะดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยส่วนใหญ่จะแบ่งเป็น 3 ชั้นคือ ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นการถ่ายทอดองค์ความรู้หรือการสอน และชั้นประเมินผล โดยในแต่ละชั้น จะมีรายละเอียดการดำเนินการที่แตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มเลือกโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเลือกโรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษในแต่ละจังหวัดตามเกณฑ์กรมสามัญศึกษาซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 ถึง 2,499 และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจะมีนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป อีกทั้งยังเป็นโรงเรียนชั้นนำและเป็นที่ยอมรับของสังคมและได้รับการยกย่องให้เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนพร้อมทั้งสร้างครูสอนศาสนาอิสลามที่มีประสิทธิภาพทั้งในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาสภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษาสภาพการประเมินผลการของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

รายละเอียดการดำเนินงานวิจัยมีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดละ 1 สถาบันการศึกษา ประกอบด้วย จังหวัดยะลา โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ มีครูสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 250 คน จังหวัดปัตตานี โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ มีครูสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 65 คน และจังหวัดนราธิวาส โรงเรียนดารุสสลาม มีครูสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 192 คน จากจำนวนประชากรทั้งสิ้นจะถูกใช้เป็นตัวอย่างเป็นการวิจัย จำนวน 335 คน ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของครูสอนศาสนาอิสลามในแต่ละโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกำหนดตามตาราง Krejcie and Morgan ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างวิจัย

ลำดับ	โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	จำนวนประชากรครูสอนศาสนาอิสลาม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ ยะลา	250	152
2	โรงเรียนดารุสสลาม นราธิวาส	192	127
3	โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ ปัตตานี	65	56
รวม		507	335

จำนวนครูสอนศาสนาอิสลามในแต่ละโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รวมกันแล้วต้องมากกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำอย่างน้อยร้อยละ 25 เพื่อป้องกันการสูญหายและความไม่สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามที่รับคืนทั้งหมด 315 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.02

1.2 สุ่มเลือกโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในแต่ละจังหวัด ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส โดยการสุ่มเลือกจังหวัดละ 1 โรงเรียน ซึ่งใช้หลักการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดเงื่อนไขโรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษในแต่ละจังหวัดแบ่งโดยยึดจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ (พรรษมน พินทุสมิต, 2560) ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ขนาดโรงเรียนยึดจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์

ลำดับ	ขนาดโรงเรียน	จำนวนนักเรียน
1	โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวนนักเรียน 2,500 ขึ้นไป
2	โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวนนักเรียน 1,500-2,499 คน
3	โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวนนักเรียน 500-1,499 คน
4	โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน

2. เครื่องมือวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครูสอนศาสนาอิสลามอาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสร้างแบบสอบถาม

2.2 ดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญการสอนอิสลามศึกษาจากมหาวิทยาลัยฟาฏอนี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์จำนวน 10 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องของข้อคำถาม และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยมีเกณฑ์ของค่าดัชนี IOC ที่ยอมรับได้ต้องมีค่ามากกว่า .50 จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องและเหมาะสมที่จะใช้วัดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ถ้าคำนวณได้ค่าดัชนี IOC ที่มีค่าต่ำกว่า .50 ผู้วิจัยจะทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 โครงสร้างและน้ำหนักของข้อคำถามในแบบสอบถามและผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

	ตัวบ่งชี้	จำนวน (ข้อ)	ช่วงพิสัยค่า IOC
สภาพการปฏิบัติของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	การจัดการเรียนการสอน	8	.70-1.00
	ถ่ายทอดองค์ความรู้	8	.90-1.00
	ทักษะด้านการประเมินการเรียนการสอน	8	1.00
	รวม		.80-1.00

2.3 ดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับครูสอนศาสนาอิสลามที่เข้าร่วมโครงการครูเพื่อสันติภาพชายแดนภาคใต้ ในเขตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 89 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่ตรงกันในการใช้ภาษา และความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าววัดความสอดคล้องภายในด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) โดยมีเกณฑ์ของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ยอมรับได้ต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .600 จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงแบบสอดคล้องและเหมาะสมที่จะใช้วัดตัวแปรในการวิจัย แบบสอบถามทั้งฉบับ ผลการหาค่าดังกล่าวพบว่า ความเที่ยงเท่ากับ .894 และค่าความเที่ยงรายด้านมีค่าอยู่ระหว่าง .852 -.921 รายละเอียดดังตาราง 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค Cronbach's alpha coefficient ของแบบสอบถาม

ตัวบ่งชี้	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient)
สภาพการปฏิบัติของครูสอน	
ศาสนาสอนในโรงเรียนเอกชน	.921
สอนศาสนาอิสลามชั้นนำใน	.852
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	.909
รวม	.894

2.4 ลงพื้นที่ดำเนินการวิจัยโดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขอย่างสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนการดำเนินการ คือส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำที่เป็นเป้าหมายวิจัยโดยการส่งด้วยตนเองและเก็บแบบสอบถามกลับเมื่อครบกำหนด 7 วันหลังจากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะแจกแจงความถี่ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลผลค่าดังกล่าวใช้เกณฑ์ลิเคิร์ต (Likert) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ย	ระดับ
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50	อยู่ในเกณฑ์ระดับที่น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	อยู่ในเกณฑ์ระดับที่น้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	อยู่ในเกณฑ์ระดับที่ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	อยู่ในเกณฑ์ระดับที่มาก
คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00	อยู่ในเกณฑ์ระดับที่มากที่สุด

ผลการวิจัย

ข้อมูลการตอบแบบสอบถามของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ปรากฏดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลการตอบแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 6 ตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลาม

ข้อที่	ข้อความ	โรงเรียนดารุสสลาม			โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ			โรงเรียนศาสนูปถัมภ์		
		อำเภอกระแจะ จังหวัดนราธิวาส	อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
1	เป็นผู้ที่มีทักษะการวางแผนการสอนเพื่อเตรียมการสอน	3.64	0.86	มาก	3.31	0.80	ปานกลาง	3.20	0.89	ปานกลาง
2	เป็นผู้ที่มีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.45	0.94	ปานกลาง	3.30	0.81	ปานกลาง	3.47	0.83	ปานกลาง
3	เป็นผู้ที่มีทักษะการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.07	0.85	ปานกลาง	3.24	0.86	ปานกลาง	2.39	0.77	น้อย
4	เป็นผู้ที่มีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.44	0.98	ปานกลาง	3.39	0.81	ปานกลาง	3.33	0.82	ปานกลาง
5	เป็นผู้ที่มีทักษะการเชื่อมโยงและบูรณาการบทเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม	2.02	1.07	น้อย	3.38	0.87	ปานกลาง	2.37	0.73	น้อย
6	เป็นผู้ที่สามารถจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.68	0.90	มาก	3.45	0.86	ปานกลาง	3.42	0.88	ปานกลาง
7	เป็นผู้ที่มีทักษะการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร	3.62	0.93	มาก	3.47	0.80	ปานกลาง	3.42	0.85	ปานกลาง
8	เป็นผู้มีความสามารถจัดการเรียนการสอนบูรณาการระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติได้อย่างลงตัว	3.32	0.90	ปานกลาง	3.37	0.75	ปานกลาง	3.28	0.70	ปานกลาง
รวม		3.28	0.92	ปานกลาง	3.36	0.82	ปานกลาง	3.11	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 ผลวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนดาร์อุสสลาม มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.92 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากคือ มีทักษะการวางแผนการสอนเพื่อเตรียมการสอน จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร รองลงมาระดับปานกลางคือมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสามารถบูรณาการระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติได้อย่างลงตัว ส่วนทักษะการเชื่อมโยงและบูรณาการบทเรียนให้สอดคล้องกับบริบทสังคมอยู่ในระดับน้อย

สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ปานกลางเช่นกัน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.82 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น

สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ปานกลางเช่นกัน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.80 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปานกลาง คือการวางแผนเพื่อเตรียมการสอน การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนบูรณาการระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติได้อย่างลงตัว ในส่วนทักษะการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และสามารถเชื่อมโยงและบูรณาการบทเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมอยู่ในระดับน้อย

2. ข้อมูลการตอบแบบสอบถามสภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 7 ตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูสอนศาสนาอิสลาม

ข้อที่	ข้อความ	โรงเรียนดาร์อุสสลาม			โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ			โรงเรียนศาสนูปถัมภ์		
		อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส	อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
1	เป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย	3.56	0.92	มาก	3.56	0.86	มาก	3.54	0.86	มาก
2	เป็นผู้มีทักษะในการสื่อสารทั้งการพูดและภาษาทาง	3.89	0.93	มาก	3.50	0.81	มาก	3.78	0.83	มาก
3	เป็นผู้มีความสามารถปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	2.89	0.80	ปานกลาง	3.37	0.86	ปานกลาง	3.54	0.80	มาก
4	เป็นผู้มีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	3.33	0.89	ปานกลาง	3.02	0.88	ปานกลาง	3.46	0.63	ปานกลาง

ตารางที่ 7 ตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูสอนศาสนาอิสลาม (ต่อ)

ข้อที่	ข้อคำถาม	โรงเรียนดารุสสลาม			โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ			โรงเรียนศาสนูปถัมภ์		
		อำเภอกระแจะ จังหวัดนราธิวาส	อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอกระแจะ จังหวัดนราธิวาส	อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอกระแจะ จังหวัดนราธิวาส	อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
5	เป็นผู้มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	3.41	0.83	ปานกลาง	3.27	0.80	ปานกลาง	3.04	0.83	ปานกลาง
6	เป็นผู้มีความสามารถใช้เทคนิคการตั้งคำถามในบทเรียนและกระตุ้นความคิด	3.60	0.98	มาก	3.58	0.80	มาก	2.38	0.81	น้อย
7	เป็นผู้สอนที่เปิดโอกาสให้เด็กถามและแสดงความคิดเห็นเห็นอย่างมีเหตุมีผล	3.94	0.98	มาก	3.82	0.94	มาก	2.32	1.04	น้อย
8	เป็นผู้ปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียม	4.13	0.84	มาก	3.74	1.04	มาก	3.12	0.97	ปานกลาง
รวม		3.59	0.89	มาก	3.48	0.87	ปานกลาง	3.14	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 ผลวิจัยพบว่า สภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนดารุสสลาม มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่มาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.89 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากคือ มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย มีทักษะในการสื่อสารทั้งการพูดและภาษาท่าทาง สามารถใช้เทคนิคการตั้งคำถามในบทเรียนและกระตุ้นความคิด เปิดโอกาสให้เด็กถามและแสดงความคิดเห็นเห็นอย่างมีเหตุมีผล และผู้สอนปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความเสมอภาค รองลงมาในระดับปานกลางคือเป็นผู้มีความสามารถปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และมีความสามารถสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

สภาพการจัดการถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.87 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมาก คือมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย มีทักษะในการสื่อสารทั้งการพูดและภาษาท่าทาง สามารถใช้เทคนิคการตั้งคำถามในบทเรียนและกระตุ้นความคิด เปิดโอกาสให้เด็กถามและแสดงความคิดเห็นเห็นอย่างมีเหตุมีผล และผู้สอนปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความเสมอภาค รองลงมาในระดับปานกลาง คือเป็นผู้มีความสามารถปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และมีความสามารถสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

สภาพการจัดการถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ปานกลางเช่นกัน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.84 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากคือ มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย มีทักษะในการสื่อสารทั้งการพูดและภาษาท่าทาง และมีความสามารถปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รองลงมา ระดับปานกลางคือ ผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียม และระดับน้อยคือผู้สอนมีความสามารถใช้เทคนิคการตั้งคำถามในบทเรียนและกระตุ้นความคิด และเปิดโอกาสให้เด็กถามและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุมีผล

3. ข้อมูลการตอบแบบสอบถามสภาพการประเมินผลของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 8 ตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการประเมินผลของครูสอนศาสนาอิสลาม

ข้อที่	ข้อคำถาม	โรงเรียนดารุสสลาม			โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ			โรงเรียนศาสนูปถัมภ์		
		อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส	อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส	อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส	อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
1	เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประเมินการเรียนการสอน	3.22	0.85	ปานกลาง	3.27	0.90	ปานกลาง	3.45	0.88	ปานกลาง
2	มีทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างมีมาตรฐาน	3.03	0.87	ปานกลาง	3.23	0.94	ปานกลาง	3.30	0.92	ปานกลาง
3	เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเปรียบเทียบระดับความรู้ของผู้เรียน	3.51	0.86	มาก	3.47	0.82	ปานกลาง	2.14	0.91	น้อย
4	เป็นผู้ที่มีทักษะในการแก้ปัญหาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในชั้นเรียน	3.56	0.78	มาก	3.41	0.87	ปานกลาง	3.42	0.88	ปานกลาง
5	เป็นผู้ที่มีความสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนอยู่เสมอ	3.01	0.93	ปานกลาง	3.52	0.85	ปานกลาง	3.52	0.86	มาก

ตารางที่ 8 ตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการประเมินผลของครูสอนศาสนาอิสลาม (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	โรงเรียนดารุสลาม			โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ			โรงเรียนศาสนูปถัมภ์		
		อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส			อำเภอเมือง จังหวัดยะลา			อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี		
		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
6	เป็นผู้ติดตามความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียนอยู่เสมอ	2.98/	0.81	ปานกลาง	3.27	0.90	ปานกลาง	3.45	0.88	ปานกลาง
7	เป็นผู้ที่นำผลการประเมินมาปรับใช้ในการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.07	0.82	ปานกลาง	3.37	0.85	ปานกลาง	3.50	0.74	มาก
8	เป็นผู้มีความสามารถในพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	3.12	0.89	ปานกลาง	3.33	0.87	ปานกลาง	3.40	0.82	ปานกลาง
รวม		3.18	0.85	ปานกลาง	3.37	0.87	ปานกลาง	3.11	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 ผลวิจัยพบว่า สภาพการประเมินผลของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนดารุสสลาม มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.85 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากคือ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเปรียบเทียบระดับความรู้ของผู้เรียน และมีทักษะในการแก้ปัญหาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในชั้นเรียน รองลงมาในระดับปานกลาง คือเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประเมินการเรียนการสอน มีทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างมีมาตรฐาน เป็นผู้ที่มีความสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนอยู่เสมอ เป็นผู้ติดตามความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียนอยู่เสมอ เป็นผู้ให้นำผลการประเมินมาปรับใช้ในการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและมีความสามารถในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

สภาพการประเมินผลของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.87 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น

สภาพการประเมินผลของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ปานกลางเช่นกัน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.86 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากคือ เป็นผู้ที่มีความสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนอยู่เสมอ และเป็นผู้ที่นำผลการประเมินมาปรับใช้ในการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง รองลงมาในระดับปานกลางคือ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประเมินการเรียนการสอน มีทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างมีมาตรฐาน เป็นผู้ที่มีทักษะในการแก้ปัญหาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในชั้นเรียน และมีความสามารถในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยวิธี

การที่หลากหลาย และระดับน้อยคือ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเปรียบเทียบระดับความรู้ของผู้เรียน และเป็นผู้ติดตามความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียนอยู่เสมอ

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลวิจัยพบว่า ครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ได้มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า ตลอดจนเตรียมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พร้อมทั้งจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนบูรณาการระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติได้อย่างลงตัว อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนดังกล่าวยังอยู่ในระดับที่น่ากังวลเพราะผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงระดับปานกลาง แต่ที่น่าเป็นห่วงยิ่งกว่าคือการเชื่อมโยงและบูรณาการบทเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่าอยู่ในระดับที่น้อย ดังกล่าวเป็นไปได้เกิดจากประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาที่ส่วนใหญ่มีวิวัฒนาการจากสถาบันศึกษาปอเนาะ (ยุพนา เกื้อกูล และนิเลาะ แวอุซิง, 2560) ครูผู้สอนมีความรู้ด้านศาสนาแต่อาจจำกัดในเรื่องการสอนบูรณาการระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติให้ลงตัวยิ่งขึ้น ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลวิจัยก่อนหน้านี้หลายโครงการวิจัย กล่าวคือคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงโดยเร่งด่วนถึงพอใช้ในทุกระดับคุณภาพ (นาวาลย์ ปานากาแข็ง, 2544; ฟาริต เตมะหมัด, 2554) การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาที่เช่นกันยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่มีการพูดถึงในวงกว้างในกลุ่มนักวิชาการทางการศึกษา เพราะปัญหาส่วนใหญ่มาจากครูผู้สอนไม่เข้าใจกระบวนการจัดการเรียนการสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ (อัสมาวาตี ดอละห์, 2554) อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยมีกิจกรรมหรือโครงการที่นำไปสู่มาตรฐานคุณภาพการศึกษาและเป็นที่ยอมรับโดยเฉพาะด้านทักษะ สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นการปฏิบัติจริง ครูผู้สอนก็ควรมีจิตสำนึกหรือจิตวิญญาณของความเป็นครู รักในงานและจริงจังต่อการปฏิบัติหน้าที่ ครุฑาต้องครุฑหรือสถาบัน และมีจิตสำนึกต่อการพัฒนานักเรียน

การศึกษาศภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลวิจัยพบว่า ครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประสิทธิภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย และทักษะการใช้สื่อภาษาท่าทาง อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ดังกล่าวอาจเป็นเพราะระยะเวลาและประสบการณ์ของผู้สอนในการเก็บเกี่ยวหาประสบการณ์ทั้งด้านความรู้และวิธีการถ่ายทอดให้เข้าใจง่าย ประกอบการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของผู้สอนและการใช้ภาษาท้องถิ่นหรือภาษามลายูในการอธิบายองค์ความรู้ต่าง ๆ ง่ายต่อการรับรู้ ในขณะที่เดียวกันส่วนที่น่าเป็นห่วงคือ การปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนตลอดถึงการใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพราะผลวิจัยชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางควรปรับปรุงอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสิทธิศักดิ์ เจ๊ะสาร์ อ้างถึงในจารูวัน สองเมือง (2550) ครูสอนศาสนาอิสลามมีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการจัดซื้อหรือผลิต ตลอดจนการใช้อุปกรณ์การสอนบางอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปกรณ์ประเภทบัตรคำ บัตรภาพ และแผ่นที่ประเทศอาหรับโดยละเอียดที่ไม่มีจำหน่าย

ปัจจุบันไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าการใช้สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญและเป็นเทคนิควิธีการสอนที่ช่วยในการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน แต่ความสำคัญดังกล่าวกลับถูกมองข้ามในกลุ่มคนบางคน ดังกล่าวโดย จารุวัจน์ สองเมือง (2550) ในวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้สื่อในการเรียนการสอนกล่าวคือ สื่อการเรียนการสอนคือกลไกสำคัญเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของการเรียนรู้ หากไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมก็ย่อมไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้โดยเฉพาะในกลุ่มครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือ ควรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ครูสอนศาสนาควรเปิดโอกาสตัวเองเพื่อยอมรับและทำงานร่วมกับชุมชนที่หลากหลายมากขึ้น ตามที่ซิดนีย์ อธิเกียติ และธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว (2561) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสร้างความวิตกกังวลและความไม่มั่นคงในหมู่ครู ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่จะเรียนรู้กลยุทธ์ใหม่ ครูต้องยอมรับที่จะเรียนรู้และแก้ปัญหาที่อาจเกิดจากทฤษฎีใหม่ ๆ ที่เข้ามาอย่างมีสติ การศึกษาควรต้องเรียนรู้วิธีการคิดนอกกรอบและพัฒนามากขึ้น ดังกล่าวสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาหลายแห่งในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลโดยตรงกับสภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาหลายแห่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โรงเรียนเหล่านี้ต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรค เช่น หลักสูตรไม่ครอบคลุม งบประมาณในการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรมีขีดจำกัด และการขาดความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนา ครูสอนศาสนาบางคนขาดจิตวิทยา ขาดแคลนครูรุ่นใหม่ที่มีแนวคิดทันความก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลงที่สามารถประยุกต์สื่อการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ศรัทธา

การปลูกฝังให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่แสดงถึงกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของผู้สอนแก่ผู้เรียนยังไม่บรรลุเป้าประสงค์ เพราะผลวิจัยพบว่า ประเด็นดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง การเรียนรู้ของนักเรียนและนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันมีความสอดคล้องกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลามคือการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งกำหนดให้มุสลิมแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน Output โดยโรงเรียนอิสลามทุกโรงเรียนในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เดียวกันคือต้องการผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพทางวิชาการโดยมีคุณธรรม จริยธรรมตามแนวทางของศาสนาอิสลาม (ทิพย์วรรณ วานิชยากร และธร สุนทราวุธ, 2555) ส่วนในด้านความสามารถในการใช้เทคนิคตั้งคำถามในบทเรียนและกระตุ้นความคิดพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กถามและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุมีผล ผลวิจัยพบว่า อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ดังกล่าวอาจเป็นไปได้เกิดจากประสบการณ์และการถูกปลูกฝังจากหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ทางวิชาการในอิสลาม เช่น การเสวนารวบรวมระหว่างศาสนาคัมมัฏ ช.ล. กับบรรดาซอฮาบะฮ์ นามำซึ่งการตั้งคำถามและการอธิบายคำตอบ การโต้แย้งในกลุ่มนักปราชญ์เพื่อหาข้อเท็จจริง การตั้งสมมติฐานเพื่อชวนคิดหาข้อเท็จจริงในเรื่องการศรัทธาต่อพระเจ้า เป็นต้น

การศึกษาการดำเนินการประเมินผลของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลวิจัยพบว่า ครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำโดยส่วนใหญ่ดำเนินการประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน พร้อมทั้งสามารถเปรียบเทียบระดับความรู้ของผู้เรียนและวิเคราะห์สาเหตุปัญหาในชั้นเรียน และนำผลการประเมินผลการเรียนในห้องมาปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับที่น่าพอใจ กระบวนการประเมินผลของครูสอนศาสนาเป็นอีกหนึ่งขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนสมบูรณ์แบบยั่งยืน กล่าวคือการจัดการเรียนการสอนไร้ซึ่งการประเมินผล ความพยายามในการสร้างความสอดคล้องในระบบของการจัดการเรียนการสอนก็จะไร้ค่าเช่นกัน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อรูปแบบการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ดังกล่าวเป็นเหตุนำมาซึ่งการขาดประสิทธิภาพของครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาจากการให้การสัมภาษณ์โดยผู้บริหารโรงเรียนหลายแห่งในเขต

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า ปัญหาการขาดประสิทธิภาพต่อการประเมินผลการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาประกอบด้วยหลายปัจจัยด้วยกัน ประเด็นแรกคือ ครูสอนศาสนาส่วนใหญ่ไม่ผ่านการอบรมหรือไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู และขาดแรงจูงใจในการทำงาน ผลจากวิจัยพบว่า ในปี 2539 ผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยเลือกคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์เป็นอันดับสุดท้ายถึงร้อยละ 35 เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มาเป็นครูไม่ได้ตั้งใจจริงในการเป็นครู อีกทั้งจะเลือกไปประกอบอาชีพอื่น ๆ หากว่าสามารถประกอบอาชีพอื่นได้ก็เลือกที่จะไม่เป็นครู ประเด็นที่สอง ครูสอนศาสนาบางคนสอนรายวิชาที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ตนเองเรียนจบมา จึงเป็นเหตุทำให้การประเมินผลการเรียนของนักเรียนไม่บรรลุตามความต้องการของหลักสูตร ประเด็นที่สาม โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูประจำให้มีประสิทธิภาพ ในทางปฏิบัติพบว่าครูสอนศาสนาหลายคนยังคงทำการสอนและประเมินแบบเดิมอาจเป็นเพราะการขาดระบบการตรวจสอบคุณภาพหรือเกณฑ์ที่แน่นอนตลอดจนกลไกในการส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาด้านวิชาการและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ประเด็นที่สี่ ภาระงานของครูมากมายจนไม่มีเวลาพัฒนาตนเองด้านการสอนทั้ง ๆ ที่เป็นหัวใจของการทำอาชีพครู ที่น่าเสียดาย คือ ภาระที่มากมายเหล่านั้น ทำให้ครูมีแต่ความทุกข์ ครูต้องก้มหน้าก้มตาทำงานทุกอย่าง ไม่มีสิทธิ์ปฏิเสธ แม้จะรู้ว่าหลายภาระงานไม่เกิดประโยชน์ ออกจะไร้สาระเสียด้วยซ้ำ ครูที่มีความทุกข์ เหนื่อยยากกับอาชีพ

สรุป

ผลวิจัยในด้านการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สะท้อนถึงปัญหาที่ควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงอย่างเร่งด่วนถึงพอใช้ในทุกปัจจัยคุณภาพ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยมีกิจกรรมหรือโครงการที่นำไปสู่มาตรฐานคุณภาพการศึกษาและเป็นที่ยอมรับโดยเฉพาะด้านทักษะการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลาม เช่นเดียวกับด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ ผลวิจัยชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหาที่ควรแก้ด้วยเหตุนี้เพื่อการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูสอนศาสนาอิสลามอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการให้การสนับสนุนและส่งเสริมแก่ครูสอนศาสนาอิสลามจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการจัดอบรมการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยกับยุคโลกาภิวัตน์ ตลอดจนทำการศึกษาค้นคว้าสภาพปัญหาอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพด้านการประเมินผลการเรียนของครูสอนศาสนาอิสลามก็เช่นกัน สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลายแห่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งครูสอนศาสนาอิสลามไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู หรือสอนไม่ตรงกับสาขาที่จบมาและขาดประสบการณ์ในด้านการประเมินผล ล้วนแล้วนำพาสู่การประเมินผลการเรียนของนักเรียนที่ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อลดปัญหาดังกล่าวควรพัฒนาครูสอนศาสนาอิสลามโดยให้การสนับสนุนจัดกิจกรรมอบรมเรื่องการประเมินผลสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรควบคุมบูรณาการรายวิชาสามัญกับศาสนาอิสลาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรตระหนักให้การส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการพัฒนาศักยภาพครูสอนศาสนาอิสลามให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการประเมินผล เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญในการยกระดับการศึกษาด้านศาสนาอิสลามตลอดจนการพัฒนาสร้างคุณภาพต่อผู้สอนและผู้เรียน
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา ค้นคว้าสภาพปัญหาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง เพื่อจัดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ และให้การสนับสนุนจัดกิจกรรมอบรมการจัดการเรียนการสอน การถ่ายทอดองค์ความรู้และการประเมินผลให้แก่ครูสอนศาสนาอิสลามตลอดจนการสร้างแกนนำครูเพื่อเป็นแม่แบบในสถาบันการศึกษา
3. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรผลักดันปัญหาให้เป็นเชิงนโยบายเพื่อให้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเรื่องสภาพหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียน อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มุ่งเน้นไปยังผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อทราบถึงประเด็นสาเหตุที่ทำให้ขาดประสิทธิภาพของครูสอนศาสนา ซึ่งอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือจัดเสวนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างนักวิชาการกับคณะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
2. ควรมีการทำวิจัยศึกษาเชิงเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในระดับกลางหรือระดับล่าง เพื่อให้สามารถทราบถึงสภาพการณ์ ประเด็นสาเหตุหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ครูสอนศาสนาอิสลามขาดความเป็นมืออาชีพ ซึ่งอาจเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นโดยใช้คำถามปลายเปิด

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาสองสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างสันติสุขปี 2548-2551. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2546 ฉบับปรับปรุง 2555. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- กฤษฎาพร อาษาราช. (2555). คุณลักษณะของครูมืออาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- ชัณธชัย อธิเกียรติ และชนนักรักษ์ สารเถื่อนแก้ว. (2561). การสอนแบบทันสมัยและเทคนิควิธีสอนแนวใหม่. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://regis.skru.ac.th/RegisWeb/datafiledownload/25590714-45.pdf>
- จารุวัจน์ สองเมือง. (2550). ความต้องการการพัฒนาทักษะ 5 ด้านเกี่ยวกับสื่อสารสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารอันนุร มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, 1(1), 95-105.
- จารุวัจน์ สองเมือง และธีรพงศ์ แก่นอินทร์. (2552). สภาพ ปัญหาและความต้องการของครูเพื่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม. วารสารอันนุร มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, 7(13), 21-29.

ทิพย์วรรณ วานิชยากร และธ สุนทราวุธ. (2555). รูปแบบโรงเรียนอิสลามที่เหมาะสมกับสังคมไทย.

วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 6(2), 18-28.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดีนาวัลย์ ปานากาเชิง. (2544). คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พระพรหม พินทุสมิต. (2560). การปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ฟาริต เตาะมาหมัด. (2554). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, เรชา ชูสุวรรณ, นินาวัลย์ ปานากาเชิง, อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2553). การจัดการศึกษาตามวิถีอิสลามเพื่อบูรณภาพสังคมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 6(16), 1015-1034.

ยุทธนา เกื้อกุล และนิเลาะ แวอุเซ็ง. (2560). สภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารอันนุร มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, 12(23), 125-130.

รุ่ง แก้วแดง, สำโรช จรจิตต์, ประเสริฐ แก้วเพชร, วรียพร แสงนภาพร และกามีละห์ ตาและ. (2561). รายงานการวิจัยแนวทางการจัดทำมาตรฐานอิสลามศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.).

สำนักงานปลัดกระทรวง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2559. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2562.

จาก <http://www.moe.go.th/index.php>.

ศรัณยู ศิริเจริญธรรม. (2556). ปัจจัยเชิงจิตที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ลิดารัตน์ สิงห์เดชสิทธิ. (2554). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นครูมืออาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถิติการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา หลักสูตรอิสลามศึกษาฉบับปรับปรุง 2555. สืบค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://www.skprivate.go.th>.

สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2551). การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีงบประมาณ 2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้.

อมรวิรัช นาคทรัพย์, พชรยา เอี่ยมกิจการ, อุทุมพร อินทจักร์, เลขา ปิยะอัจฉริยะ, ทิศนา แซ่มณี, อับดุลเรซะ วันอารี, อัสมัดสมบูร์น บัวหลวง. (2550). โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).

อัสมาวดี ดอละาะ. (2554). กระบวนการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.